

สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ

6.1 สรุปผลการศึกษา

การพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจของไทยในปัจจุบัน มีแนวโน้มที่เปลี่ยนแปลงจากภาคเกษตรกรรมมาเป็นภาคอุตสาหกรรมมากขึ้น สภาวะทางเศรษฐกิจและการพัฒนาประเทศขณะนี้ จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีกำลังคนที่มีความรู้ความสามารถมากขึ้น รัฐบาลจึงให้ความสำคัญต่อกิจกรรมด้านการศึกษาโดยการจัดสรรงบประมาณสนับสนุนในอัตราที่ค่อนข้างสูง เพื่อผลิตและขยายการศึกษาให้กว้างขวางและมีคุณภาพมากขึ้น อย่างไรก็ตามการที่รัฐบาลเข้ามามีบทบาททางด้านการศึกษา นั้น นอกจากสาเหตุเพื่อผลิตกำลังคนในการตอบสนองความต้องการทางด้านเศรษฐกิจแล้ว สาเหตุอีกประการหนึ่งก็คือในการวิเคราะห์เชิงเศรษฐศาสตร์ อาจกล่าวได้ว่าการศึกษามีลักษณะเป็นสินค้าสาธารณะ (public goods) นั่นคือผลกระทบข้างเคียงอันเกิดจากผู้ที่ได้รับการศึกษาจะตกแก่สังคมค่อนข้างมาก รัฐบาลจึงไม่อาจปล่อยให้กลไกตลาดดำเนินการแต่เพียงลำพังได้ ยิ่งกว่านี้การศึกษายังมีลักษณะเป็นสินค้าคุณธรรม (merit goods) ลักษณะสำคัญของสินค้าคุณธรรมนี้อาจเป็นได้ทั้งที่เป็นคุณ และที่เป็นโทษแก่สังคม (demerit goods) สินค้าคุณธรรมเหล่านี้ประชาชนอาจไม่มีความรู้เกี่ยวกับสินค้านั้นมากพอ ทำให้ประชาชนอาจจะบริโภคสินค้าชนิดนี้มากเกินไปหรือน้อยเกินไป ดังนั้นสินค้าหรือบริการใดที่รัฐบาลเห็นว่าเป็นคุณประโยชน์ต่อสังคม รัฐบาลก็จะเข้ามาทำหน้าที่จัดสรรเองหรือควบคุมการจัดสรรของเอกชน แต่ในสภาวะปัจจุบันที่ประเทศอยู่ในฐานะที่ต้องพยายามเร่งรัดพัฒนาด้วยการเพิ่มผลผลิตภายใต้ทรัพยากรที่มีค่อนข้างจำกัด รัฐบาลจึงต้องคำนึงถึงประสิทธิภาพทางเศรษฐกิจของการใช้ทรัพยากรซึ่งก็คืองบประมาณในภาครัฐบาลที่มีอยู่อย่างจำกัดให้มีประโยชน์สูงสุด ควบคู่ไปกับความเป็นธรรมระหว่างกิจกรรมสาขาต่าง ๆ ของระบบเศรษฐกิจ

ด้วยเหตุผลดังกล่าว งานวิจัยนี้จึงมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาถึงประสิทธิภาพเชิงเศรษฐกิจในแง่ของประสิทธิภาพเชิงต้นทุน (cost efficiency) ของโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐบาลใน

เขตกรุงเทพมหานครซึ่งอาจจะเป็นประโยชน์และเป็นแนวทางในการตัดสินใจเพื่อการจัดสรรทรัพยากรสำหรับงานทางด้านการศึกษา รวมไปถึงกิจกรรมทางเศรษฐกิจสาขาอื่น ๆ เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาประเทศต่อไป

ผลการศึกษา พบว่าในการดำเนินงานการผลิตของโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐบาลในเขตกรุงเทพมหานครมีต้นทุนโดยเฉลี่ยสูงกว่าต้นทุน ณ เส้นขอบเขตต้นทุน (cost frontier) เท่ากับ 2718.12 บาท คิดเป็นร้อยละ 63.9 ของค่าเฉลี่ยของต้นทุนเฉลี่ย ณ เส้นขอบเขตต้นทุน อัตราความไม่มีประสิทธิภาพ (ต้นทุนที่ใช้จริงต่อต้นทุน ณ เส้นขอบเขต) เฉลี่ยเท่ากับ 1.64 ซึ่งแสดงว่าการจัดการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานครยังไม่ค่อยมีประสิทธิภาพนัก อย่างไรก็ตามการศึกษาถึงประสิทธิภาพเชิงต้นทุนสำหรับงานวิจัยนี้ได้ให้ข้อมูลเฉพาะในปีการศึกษา 2533 เนื่องจากมีข้อจำกัดในด้านเวลา นอกจากนี้ ต้นทุนที่ใช้ในการศึกษานี้ใช้เฉพาะค่าใช้จ่ายจากงบดำเนินการเท่านั้น ส่วนค่าใช้จ่ายจากงบลงทุนมิได้นำมาพิจารณาด้วย เนื่องจากไม่มีข้อมูลที่สมบูรณ์ ซึ่งอาจจะทำให้ผลการศึกษาในครั้งนี้สูงหรือต่ำกว่าความเป็นจริง เพราะว่าเป็นแต่ละปี แต่ละโรงเรียนจะได้รับการจัดสรรงบประมาณในการดำเนินงานแตกต่างกันไปในแต่ละปี ดังนั้นประสิทธิภาพของโรงเรียนมัธยมศึกษาที่ทำการศึกษานี้จึงเป็นประสิทธิภาพเชิงต้นทุนของค่าใช้จ่ายดำเนินการในช่วงปีการศึกษา 2533 เฉพาะในเขตกรุงเทพมหานครเท่านั้น ด้วยเหตุนี้การที่จะนำเอาผลการศึกษาเกี่ยวกับประสิทธิภาพนี้ไปใช้จึงต้องทำด้วยความระมัดระวัง

6.2 ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการศึกษานี้ในอนาคต การศึกษาถึงประสิทธิภาพของโรงเรียนมัธยมศึกษา ควรจะใช้ข้อมูลที่มีลักษณะเป็นแบบภาคตัดขวางและอนุกรมเวลา (panel data) เพื่อศึกษาปัญหาความเหลื่อมล้ำในงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรของแต่ละโรงเรียนในแต่ละปี เพื่อทำให้ผลการศึกษามีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น นอกจากการทำการศึกษาเกี่ยวกับประสิทธิภาพการจัดการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาแล้ว ควรจะมีการทำการศึกษาถึงประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา เนื่องจากการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษานั้นเป็นระดับการศึกษาที่รัฐบาลต้องรับภาระต้นทุนเฉลี่ยต่อหัวสูงกว่าการศึกษาในระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษาในขณะที่ผลตอบแทนที่ได้รับจากการศึกษาที่ตกแก่สังคมมีอัตราต่ำสุด